

Гра зміцнює дитину

Christiane Kutik

Spielen macht Kinder stark

Stuttgart
Verlag Freies Geistesleben
2013

СЕРІЯ «ПОСІБНИК ДЛЯ БАТЬКІВ»

Кристіана Кутик

Гра зміцнює дитину

Переклад з німецької
Олени Колюхової

Київ
НАІРІ
2023

УДК 159.922.7=161.2

K95

Автор обкладинки: **Тетяна Баштова**

Кутик К.

K95 Гра зміцнює дитину / Пер. з нім. О. Колюхової за ред. Н. Гутянської. – К. : НАІРІ, 2023. – 144 с.

ISBN 978-617-8192-08-2

ISBN 978-617-8192-13-6 (електронне видання)

Обшир теми гри такий великий, що охоплює все життя людини – від дитинства і аж до глибокої старості. У цій книжці особливу увагу приділено першому періодові життя – від народження до шкільного віку. У цей дорогоцінний час, коли людина навчається того, що має першорядну вагу, що залишиться з нею назавжди, вільна, самостійна гра є конче потрібною для становлення індивідуального розвитку особистості.

Так само як діти граються нині, так вони формуватимуть і своє майбутнє. Тож зміцнюймо наших дітей у вільній, незалежній, творчій грі так, щоби вона стала майбутнім, сповненим фантазії і творчості.

УДК 159.922.7=161.2

ISBN 978-617-8192-08-2

© Verlag Freies Geistesleben & Urachhaus GmbH,
Stuttgart, 2013

© Видавництво «НАІРІ», Київ, 2023

Зміст

Передмова	11
Виростити супердитину – мрія батьків	12
Раз, два, три галопом	12
Ти ж хочеш, щоб із твоєї дитини щось вийшло?	13
Скарби, які приносять із собою діти	14
Що блокує радість власної активності?	15
Якщо дітям мало дозволяють експериментувати....	16
Гра замість курсів раннього розвитку	17
«Дозвольте мені гратися!»	18
Батьківське сонце	19
Дітям потрібне сонце батьків	19
Більше зорових контактів і розмов наодинці	20
Бажання бути побаченим	21
Бодай один погляд.....	22
Приклад для наслідування –	
зацікавленість – гра	24
«Я хочу спокою»	24
Дозволяйте дитині брати участь у роботі дорослого – це окрилює її та пробуджує власні ідеї для гри	25
Робоча атмосфера спонукає дітей до гри.....	26
Батьки мають припинити недооцінювати самих себе	26

Маленькі діти хочуть гратися в «допомогу дорослому»	27
Наслідування – це гра дітей	29
«Я ж просто робив так, як ти!»	29
Дітям потрібні різні взірці.....	30
Просто десять хвилин поспостерігати.....	31
Більше взірців для гри	31
Хобі дорослих пробуджують ідеї для гри.....	33
Що ще спонукає гратися й наслідувати?	34
Гратися безперешкодно	36
Гра колись і тепер	36
Безперешкодно гратися сьогодні	38
Дати дітям змогу спокійно досліджувати	39
Гратися, спираючись на власні ідеї.....	39
Зануритися в гру	40
Мистецтво просто бути тут і зараз	41
Фантазувати і не поспішати.....	42
Дітям потребують місцинки для усамітнення.....	43
Діти треба інколи бувати без батьків	44
Більше довіри і більше вільного простору.....	44
Чи залишилися місця надворі, де діти можуть спокійно гратися?	45
У чому особливість хлоп’ячих потреб	47
Хлопчики нині	47
Хлопчиків цікавлять рух і сила	48
Хлопчики не хочуть весь час гратися мило і приємно.....	48
«Я хочу бешкетувати!»	49
«Чи не могли б ви гратися тихіше?»	50

Хлопчики хочуть проявляти хлоп'яцтво.....	51
Не гальмуйте хлопчиків даремно.....	51
Маленькі герої з підрізаними крильми	52
Хлопчики хочуть міряться силою	53
А якщо ігри стають занадто запальними?	54
Правила чесної гри.....	55
Основні потреби – що потрібно хлопчикам.....	55
Хлопчикам потрібно достатньо приводів, щоб випустити пару.....	56
Експериментальний куточок.....	57
Хлопчикам потрібні увага і чоловічий взірєць для наслідування.....	58
Це тільки «наша чоловіча справа»	59
Поради для всіх, кому кортить заборонити хлопчикам бешкетувати	60
Лицарські ігри.....	61
Три фази гри в дошкільному віці.....	63
Від нуля до трьох: ігрова фаза «Ранній дитячий вік»..	63
Прибуття й обживання	63
Перші ігри-відкриття	64
Експериментування.....	65
Повторення конче потрібне	66
Ловіть прекрасні миті.....	67
У що полюбляють гратися маленькі діти.....	67
Що пожвавлює радість гри в малечі	68
Від трьох до п'яти: ігрова фаза «Дитсадковий вік»	68
Ми трохи обжилися і тепер з цікавістю просуваємося далі	68
Насолодження грою слів	69
Діти можуть гратися з чимсь уявним	69

«Я вже великий!»	70
«Чого мені хочеться!»	71
Від п'яти до семи: ігрова фаза «Дошкільний вік»	72
Жага руху й товариші з ігор	72
Знаходити ідеї та гратися за правилами	73
«Чи знаєте ви, як це, коли тобі п'ять років?»	73
Гра і творення.....	74
Батьківський ігровий статус – з гумором	76
Запросити у повсякденність радість гри.....	76
«Як ви вчините, якщо я не зроблю того, що ви хочете?» ..	77
Магічні фігурки як добрі помічники	77
Макс-герой.....	78
Що робить магічну фігурку такою ефективною?.....	79
Що робити, коли з'являються чудовиська?	79
Невидимі супутники в гри	80
Подмухати на ранку	82
Коли батьки самі граються, це заражає	83
Гратися, співати, римувати	84
Реагуємо з гумором!	84
Ігри в очікуванні	85
Ігри в очікуванні, що не потребують матеріалу	86
Гратися просто неба	88
Діти на природі	88
Де ж ви?.....	88
Контакт з природою?.....	88
Відкритий майданчик на свіжому повітрі?	89
Відкривати дива і гратися.....	91
Ігри під час прогулянки	91
Вилазка на справжню природу зміцнює.....	92

Грязюка, калюжі, пісок	92
Природа окрилює і пробуджує ігрові ідеї.....	93
Вільно на природі	94
Лазити по деревах.....	95
«Наша дитина така непроста»	96
Погратися на природі – угамуватися	97
Без гаджетів – на пікнік	97
Прокладати дедалі більше піших шляхів	98
Стимулювати радість руху	99
Надворі разом з іншими	100

Допоможіть, моя дитина не вмiє гратися!.....102

«У нашої дитини так багато iграшок, i вона
однаково не хоче нiчого робити самостiйно» 102

Iграшки – матерiал для гри..... 118

Що насправдi потрiбно дiтям для гри..... 118

Дiти можуть зробити щось буквальнo з усього 118

Iграшка для сенсорики й фантазiї .....
 119 |

Малювання.....120

Альбом та оливцi .....
 120 |

Гра зi слiдом..... 121

Доступ до внутрiшньої експресивної сили .....
 122 |

Випробуванi часом iграшки i корисна iграшка
для сенсорики .....
 123 |

Природнi матерiали для гри у примiщеннi..... 123

Хустки.....123

Непрядена овеча вовна – казкова вовна .....
 124 |

Вiск.....125

Лялька – або щось для любовi .....
 125 |

9

Подарувати хлопчикові ляльку?	126
Іграшка, яка запрошує до руху. Щось, що можна тягнути за собою	127
Скакалка, довга скакалка.....	127
Гойдалка	128
М'яч	128
Лавочка для ніг	129
«Ні, я цього не купуватиму»	130
Органічний ігровий матеріал.....	130
«Прибери після себе»	132
Прощавай, «прибиральний» стресе.....	132
Примітки	135

Передмова

Обшир теми гри такий великий, що охоплює все життя людини – від дитинства і аж до глибокої старості. Особливу увагу в цій книжці приділено першому періодові життя – від нуля до шкільного віку. У цей дорогоцінний час, коли людина навчається того, що має першорядну вагу, що залишиться з нею на все життя, вільна самостійна гра є конче потрібною для становлення індивідуального розвитку особистості.

Надмір споживання, безліч подразників і магічний вплив світу формують наше повсякденне життя. Аби природне дитяче насолоджування грою все ще могло бути присутнім у житті дитини, потрібно, щоб поруч був дорослий зі свідомою виховною позицією. Дорослий, який відчуває цю ігрову здатність дитини, дозволяє їй бути й підтримує її. Поради, що їх ми пропонуємо в цій книжці, показують, як це працює.

У шкільному віці гра, так само як і раніше, є важливою для розвитку і зміцнення особистості. Школяр, який уміє грати – ідеться чи то про вільну гру, чи про музичну п'єсу, чи то про хобі, чи то про гру на природі, – зміцнює свої життєві сили і має важливу противагу щодо електронних ЗМІ.

Позаяк діти шкільного віку вже не так люблять ходити на звичайні ігрові майданчики з гойдалками й гірками і через брак привабливого для них ігрового простору найчастіше залишаються вдома, важливо, щоб дорослий постарався створити можливість для вільної дитячої гри, проявивши в цьому ініціативу.

Так само як діти граються нині, так вони формуватимуть і своє майбутнє. Тож зміцнюймо наших дітей у вільній, незалежній, творчій грі так, щоби вона стала майбутнім, сповненим фантазії і творчості.

Кристіана Куттик
Мюнхен, осінь 2013

Кінець безкоштовного
уривку. Щоби читати
далі, придбайте, будь
ласка, повну версію
книги.